

NORSK-FINSK FORENING STIFTET 6.12.1929

NFF-NYTT

NORJALAIS-SUOMALAISEN YHDISTYKSEN JÄSENLEHTI 2/2021

Bente Imerslund

**KVENER, SKOGFINNER,
TORNEDALINGER,
KARELERE, VEPSERE OG
INGERMANLANDSFINNER**

Onhan meitä vielä! Jo visst finnes vi!

**Onhan meitä vielä!
Jo visst finnes vi!**

Tekst: Marianne Virtanen

Bente Imerslund ute med en ny bok

Onhan meitä vielä! Jo visst finnes vi!

Dette skriver Bente Imerslund i sin bok om kvener, skogfinner, karelere, vepsere og ingermanlandsfinner. I førti år har hun jobbet med stoff om de østersjøfinske folkene, og kunnskap om disse minoritetene er nå samlet mellom to permer. Mange har lært finsk av læreboken «Ymmärrän», som hun har forfattet. Hun har også vært initiativtaker og redaktør til nettstedet finsk.no. Innholdet av den nye boken består hovedsakelig av intervjuer fra 20 års tid (1998-2020). Flere av dem finnes også på nettstedet finsk.no.

Eira Söderholm, tidl. førsteamanuensis i finsk og kvensk ved UiT, har skrevet en innføring om østersjøfinske folk og språk. Hun skriver også om karelere, vepsere og ingermanlandsfinner i Russland. Bertil Isaksson, journalist i Meänraatio i Pajala, gir en innføring i tornedalingenes språkhistorie og nåværende situasjon. Birger Nesholen, faglig rådgiver ved Norsk Skogfinsk Museum, innleder kapitlet om skogsfinner i Sør-Norge og Värmland.

Innledningene oppfatter jeg som meget verdifulle for leseren. Den bygger en nødvendig bro til bokens store antall intervjuer med folk. Intervjuene gir økt innsikt i minoritetenes situasjon og språk og som gir mye kunnskap og individuelle fortellinger. For å kunne relatere enkelthistoriene til en helhet, trengs bakgrunnsopplysningene i innledningskapitlene. Bokens struktur gir muligheten til å lese den «stykkevis» ut fra leserens kunnskap fra før og interesse.

Boken begynner med temaet kvener – en nordnorsk minoritet, språket kvensk og utviklingen av språk, kultur og egne institusjoner. Deretter får skogsfinner hovedsakelig fra Finnskogen en omtale gjennom seksten intervjuer. Tornedalingene og «meänkieli» beskrives bl.a. i intervjuer med forfatteren Mikael Niemi og skiløperen Charlotte Kalla. Karelsk blir fortsatt snakket i den karelske republikk i Russland. Språkområdet deles i fire: Vienakarelsk, sørkarelsk, livvisk og lydisk. Det pågår en diskusjon om disse er språk eller dialekter. Vepserne er et folkeslag i nærheten av Onegasjøen. De snakker et språk som ikke er forståelig gjennom verken finsk eller karelsk. Ingermanlandsfinner er folkegruppe som flyttet fra Savolaks og Karelske neset og bosatte seg i Ingermanland under Sveriges stormaktstid på 1600-tallet.

I andre verdenskrig havnet området under tyske okkupasjonsstyrker og befolkningen ble flyttet til Finland og andre deler av Sovjetunionen. Finland åpnet innflyttingen for ingermanlendinger i 1990-tallet, og i løpet av 15 år flyttet over 30 000 personer til Finland.

Imerslunds bok gir et bredt bilde av forholdene gjennom historier fra personer i minoritetsgrupper som kjemper for sin kultur og sitt språk. Situasjonen er krevende: Det er alt færre mennesker som har et slikt språk som sitt morsmål, og i familier mer flere språk, tar landets majoritetsspråk ofte overhånd. Skogsfinnene har mistet sitt språk for lenge siden, men de ønsker å opprettholde sin kultur og skikker. I Bugøynes, som ble kalt Pikku-Suomi / Lille-Finland, og Pasvikdalen ser det ikke heller lyst ut. Bare de eldste kan språket, og finsken eller kvensk blir sjelden overført videre fra foreldrene til neste generasjon. Intervjuene fra Tornedalen forteller imidlertid om rik kulturell overføring. I Karelen vedlikeholdes både språk og kultur bl.a. gjennom skoletilbudene. Utveksling og kontakt mellom de ulike minoritetsgruppene over landegrensene har vært stimulerende og viktig.

Mikael Niemi minner om at de eldre ble banket opp hvis de snakket finsk. Han kjenner både hat og sorg når han tenker på dette, men understreker at man må gå videre med rak rygg og ikke stagnere i selvmedlidenhet. Det kommer mye nytt og kreativt fra ungdommene, og det bør man satse på.

Boka, som ble utgitt i mars 2021 på Orkana forlag, heter; *Kvener, skogfinner, tornedaling, karelere, vepsere og ingermanlandsfinner. Onhan meitä vielä! Jo visst finnes vi!*